

Tweede Kamer
Aan de leden van de Vaste Kamercommissie Onderwijs
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Houttuinlaan 6
3447 GM Woerden
Postbus 2051
3440 DB Woerden

Woerden, 16 juni 2014 Ons kenmerk: JWO/234590/2014 Doorkiesnummer: 0348 - 75 35 57

T: 0348 - 75 35 00

Onderwerp: reactie MBO Raad voortgangsrapportage en
maatregelen taal en rekenen

Uw brief van:

F: 0348 - 75 35 01

E: info@mboraad.nl

www.mboraad.nl

Geachte heer, mevrouw,

Op 18 juni spreekt u over de voortgangsrapportage taal en rekenen. Bij deze voortgangsrapportage kondigt het ministerie van OCW een aantal belangrijke maatregelen aan. Met deze brief vraagt de MBO Raad u om:

- In te stemmen met deze maatregelen; onderwijsteams in het mbo worden zo in positie gebracht om het goede te doen voor taal- en rekenzwakke mbo-studenten.
- Snelle besluitvorming te bevorderen over de normen die in 2015-2016 voor de rekentoetsen/examens gehanteerd worden. Een heldere, tijdelijke cesuuraanpassing heeft daarbij onze voorkeur. Die houdt namelijk de druk op de ketel en is goed verdedigbaar naar ouders en studenten.

Hieronder schetsen wij de achtergronden van dit verzoek.

Commissie Bosker

In december 2013 heeft u met diverse experts intensief gesproken over de inhoud van de reken-toetsen (vo) en pilotexamens rekenen (mbo). Naar aanleiding van dit rondetafelgesprek hebben de bewindspersonen besloten om de commissie Bosker hierover advies te laten uitbrengen. De commissie heeft dat op woensdag 29 mei 2014 gedaan. Uit dit advies blijkt dat er zowel in de toetsen/examens van 2F als van 3F verbeteringen noodzakelijk zijn. Tegelijk constateert de commissie dat de invoering van het rekenonderwijs tijd nodig heeft.

Goede taal- en rekenvaardigheden belangrijk

Ook binnen het mbo is de laatste maanden nog intensiever gesproken over de invoering van de referentieniveaus en de consequenties die het meetellen van taal en rekenen heeft voor diplomering in het mbo. Hoewel er zorgen leven over de haalbaarheid van de referentieniveaus in deze fase, doen wij al het mogelijke om onze studenten goede taal- en rekenvaardigheden te laten ontwikkelen en te onderhouden, omdat deze:

- een essentiële voorwaarde zijn om mbo-opleidingen succesvol te kunnen volgen;
- van wezenlijk belang zijn om te kunnen functioneren als beroepsbeoefenaar;
- dé basis vormen om te functioneren in de maatschappij en voor een leven lang leren.

Aanbeveling Bosker meer transparantie helpt docenten

Alle betrokken onderwijssectoren zijn op dit moment nog intensief bezig met de implementatie van de referentieniveaus. Ook zijn er verbeteringen mogelijk en noodzakelijk in het toetsinstrumentarium. Al bij al hebben leerlingen en studenten dus nog niet optimaal van het geïntensiveerde taal- en rekenonderwijs kunnen profiteren. In het mbo constateren we wel dat de onderwijsinspanningen geleidelijk hun vruchten beginnen af te werpen en dat jongeren met betere taal- en rekenvaardigheden instromen. Zowel op het vo als op het mbo moet de komende jaren echter nog fors geïnvesteerd worden. Dat kan alleen als docenten goed weten welke elementen in het onderwijs nog onvoldoende aansluiten op de eisen. Tot nu toe is dit inzicht er onvoldoende omdat de toetsen/examens geheim zijn, docenten de prestaties van hun leerlingen/studenten niet kunnen bekijken en het aantal voorbeeldexamens beperkt is. We zijn daarom blij dat OCW de aanbeveling van de commissie Bosker voor meer transparantie op dit punt overneemt. Zo kunnen docenten binnen de onderwijsteams en scholen op basis van systematische evaluaties de inhoud van hun curriculum bijstellen. Ook het feit dat de overheid meer regie neemt op de totstandkoming van een volwaardig aanbod van nascholing is hiervoor van wezenlijk belang.

Onduidelijkheid over normatief rekenexamens

De majeure kwaliteitsslag in het onderwijs op het gebied van taal- en rekenonderwijs moet scherpte én tijd gegund worden. Het mbo is optimistisch over het op tijd halen van de ambities met betrekking tot de taalnormen. Dat geldt nog niet voor de ambities met betrekking tot de rekennormen: de komende twee jaar voldoen de prestaties bij de rekenexamens nog niet aan de normen en zijn er verbeteringen in de examens mogelijk. Het is daarom voor met name studenten jammer dat de voortgangsrapportage onduidelijkheid laat bestaan over hoe moet worden omgegaan met de aanbeveling van de commissie Bosker over tijdelijke bijstelling van de cesuur. Het gevolg van die onduidelijkheid is immers dat studenten nu worden afgerekend op hun resultaten terwijl zij nog niet kunnen voldoen aan de normen. Dat geeft op dit moment spanning en onrust bij de intakegesprekken van vmbo'ers bij de mbo-opleiding van hun keuze. Het merendeel van de vmbo'ers die komend

studiejaar in het mbo willen instromen, moeten straks voor diplomering in het mbo het rekenexamen halen. Deze wetenschap betrekken mbo-scholen momenteel bij hun intakegesprekken. Hoe langer onduidelijkheid blijft bestaan over tijdelijke bijstelling van de cesuur, des te meer risico-avers de mbo-scholen zullen acteren. En des te meer onbegrip er zal zijn voor het toelatingsbeleid van mbo-scholen dat erop gericht is jongeren zo succesvol mogelijk te kunnen laten zijn in een opleiding en hen te begeleiden naar een diploma en daarmee naar kansen op de arbeidsmarkt en in de samenleving. Dat is immers de opdracht van de wetgever.

Zodra de instromende studenten met voldoende taal- en rekenvaardigheden het mbo binnenkomen zetten mbo-scholen actief in op het onderhouden van deze vaardigheden, het benutten ervan in de beroepscontext en – voor studenten op het hoogste mbo-niveau – het door ontwikkelen van deze vaardigheden.

Hoe omgaan met de groep voor wie niveaus ook op lange termijn niet haalbaar zijn?

Ondanks alle inspanningen ligt het voor de hand dat er altijd een (hopelijk kleine) groep leerlingen/studenten zal zijn, voor wie de referentieniveaus ook op de langere termijn niet haalbaar zijn. Dit constateerde commissie Meijerink al en de commissie Bosker bevestigt het ook nu weer. Deze jongeren zullen met name vanuit vmbo-bb en entreeopleidingen het mbo willen instromen. Voor deze groep moet er een oplossing komen: juist deze kwetsbare jongeren zijn gebaat bij goed taal- en rekenonderwijs zodat ook zij zo goed mogelijk worden voorbereid op het functioneren in een beroepssituatie en de maatschappij. Echter, een mbo-school kan niet gehouden worden aan een onmogelijke opdracht; zie ook de kern van de opdracht met betrekking tot arbeidsmarkgericht en doelmatig opleiden uit Focus op Vakmanschap.

Wij zijn hoe dan ook blij dat de bewindspersonen apart bij deze groep willen stilstaan. Wij denken graag mee over de aangekondigde aanpak voor kwetsbare jongeren.

Tot nadere toelichting ben ik uiteraard graag bereid.

Met vriendelijke groet,

Jan van Zijl
voorzitter

